

Pensaments

Envàs on vas o envàs no vas?

Ignasi Puig Ventosa, ENT Medi Ambient i Gestió
@I_PUIGVENTOSA

La campanya "[Envàs on vas?](#)" impulsada per l'Agència de Residus de Catalunya ha aconseguit la gens senzilla tasca que es parli de residus i que se'n parli amb interès. Ara bé, que una campanya sigui bona, no implica que també ho sigui el sistema de gestió que publicita.

I és que el sistema pateix d'un pecat original. La [llei espanyola d'envasos](#) va concebre dos models de gestió: els sistemes de dipòsit, devolució i retorn (SDDR) i els anomenats sistemes integrats de gestió (SIG). Els primers són els sistemes de retorn de tota la vida, inicialment concebuts per als envasos retornables, però també possibles per a recollir envasos d'un sol ús. Els SDDR eren concebuts a la citada llei com el sistema per defecte, tot i que l'interès de fabricants i distribuïdors ha portat a la seva pràctica desaparició del mercat català i espanyol. No obstant, es troben força estesos en països del nostre entorn més avançats ambientalment (que per cert es regeixen per la mateixa [directiva europea d'envasos](#)). L'aplicació dels SDDR no és possible per a la totalitat d'envasos (p.e. ho és per a ampolles o llaunes, però difícilment per a films o safates de porexpan), però tenen la virtut que assoleixen nivells molt alts de captació d'envasos, i amb una major qualitat, i fan que els responsables de posar els envasos en el mercat n'hagin d'assumir la seva gestió i el seu cost íntegre, que en tot cas poden traslladar als consumidors, però no al conjunt de ciutadans.

Tanmateix, a la pràctica ha succeït que el model que havia de ser l'excepció s'ha convertit en la norma. En aquest cas, la llei estableix que els sistemes integrats de gestió han d'assumir el sobrecost que ocasiona la recollida selectiva i valorització dels envasos [1]. És a dir, els envasadors i els responsables de posar-los al mercat només assumeixen el cost extra de gestionar aquells que es recullen selectivament o es valoritzen, però no el cost que originen els envasos que no s'acaben valoritzant, així com tampoc les despeses que ocasionen en matèria de neteja viària o de platges, entre altres conceptes. Aquests costos són assumits per l'Administració,

generalment els municipis, que els acaben traslladant als ciutadans. Per suposat tampoc n'assumeixen els costos ambientals, que també els acaba suportant la ciutadania.

Però, a més, resulta que l'opinió estesa entre els municipis és que el SIG d'envasos lleugers ni tan sols cobreix en la seva totalitat els costos que als municipis els genera la seva recollida selectiva.

A diferència d'altres fraccions recollides selectivament (com ara la fracció orgànica o el paper), el contenidor groc no està concebut per un cert tipus de materials, sinó per a un cert tipus de productes (els envasos lleugers), que a més són fets de materials diversos. Això genera una gran confusió, que l'actual campanya no podrà pal·liar de forma sensible, i condemna de facto a no ser recollits selectivament materials plàstics o metàl·lics que en majoria dels casos acabaran en un abocador o en una incineradora [2]. Els cubells, els penja-robes o les paelles que surten a l'anunci en són exemples, també moltes joguines, estris metàl·lics, peces de plàstic, etc.

D'altra banda, totes aquestes qüestions se centren en la recollida selectiva dels envasos i en el seu finançament, però la primera prioritat des d'un punt de vista ambiental, i també legal, hauria de ser la prevenció d'aquests residus.

Tanmateix, a la pràctica, les polítiques de prevenció sobre aquesta fracció han estat insuficients i la generació d'envasos ha crescut molt en les dues últimes dècades, tendència que només ha revertit lleugerament els darrers anys sobretot a causa de la crisi.

En fi, desitjo que la campanya tingui el major èxit possible en l'objectiu d'augmentar el nivell de recollida selectiva d'envasos i en disminuir els impropis, que és allò que pot aconseguir dins l'estret marge de millora que permet l'actual model. Ara bé, convindria que no ens fes perdre de vista que el model actual exigeix canvis i que aquests haurien de ser de gran abast. Quan arribin també caldrà una bona campanya per explicar-los, perquè ben segur que el nou model s'assemblarà poc al que ara tenim.

1. Art. 10.2.

2. A menys que siguin duts a una deixalleria o siguin recuperats en un coparc.

La notícia del mes

ENT posa cullerada en el debat “Envàs, on vas?”

ENT ha participat força en el debat generat arran de la campanya de l'Agència de Residus de Catalunya i dels sistemes integrats de gestió d'envasos i vidre.

En particular val la pena assenyalar l'entrevista a Ignasi Puig Ventosa a [BTV ow.ly/gQYsh](http://ow.ly/gQYsh) (a partir del minut 22:37) i l'aportació a la notícia apareguda a TV3 <http://t.co/KJ4AnJP2>.

Els pensaments d'aquest mes reproduceix el principal argumentari que s'ha intentat transmetre.

Publicacions

Article sobre indicadors de recuperació i de proximitat

Ha estat publicat l'article: Font Vivanco, D., Puig Ventosa, I., Gabarrell Durany, X. "Building waste management core indicators through Spatial Material Flow Analysis: Net recovery and transport intensity indexes". Waste Management (2012). Waste Management , 32 (2012) p. 2496-2510. Es pot accedir a través de:

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0956053X12002802> o bé escrivint a info@ent.cat

Article sobre bolquers biodegradables

Ha estat acceptat a la revista científica Waste Management l'article: Sánchez, A., Colón, J., Puig-Ventosa, I., Mestre-Montserrat, M. "Performance of compostable baby used diapers in the composting process with the organic fraction of municipal solid waste". L'article deriva d'un projecte fet a Lliçà d'Amunt, consistent en la introducció pilot de bolquers compostables en llars d'infants i el seu subsegüent compostatge.

Sobrecapacitat d'incineració i transport de residus a Europa

Ha sortit publicat l'[estudi](#) encarregat per GAIA (Global Alliance for Incinerator Alternatives) a la Fundació ENT sobre l'excés de capacitat d'incineració i el transport de residus entre països. L'estudi analitza el mercat europeu de la incineració i el transport de residus per a incinerar, demostrant que hi ha una clara relació entre ambdós, i ressaltant que l'increment del transport de residus entre països posa en dubte el compliment del principi de proximitat que estableix la Directiva Marc.

L'ecologia política de l'“Energiewende” (transició energètica) a Alemanya

La primera publicació realitzada en el marc del projecte ENTITLE l'ha portat a terme el Gabriel Weber a la revista [Ecología Política](#). L'article estarà disponible al número 44 de la revista el proper febrer. Si voleu aconseguir una còpia ho podeu [demandar directament a l'autor](#).

Projectes

Tret de sortida al projecte de cooperació amb Bogotà

Aquest mes de gener ha arrencat el projecte de cooperació en matèria de gestió de runes adreçat a l'Alcaldia de Bogotà (Colòmbia) que anunciàvem a l'enviamENT de novembre. El projecte està liderat per la Fundació ENT i hi participen l'Agència de Residus de Catalunya, l'empresa Gestora de Runes de la Construcció i l'Ajuntament de les Franqueses del Vallès. Compta amb el suport econòmic de la Diputació de Barcelona i es preveu que duri fins el mes d'octubre d'enguany. Aquest projecte és de gran rellevància per al municipi de Bogotà, atesa la problemàtica que causen els residus de la construcció i demolició (se'n generen vora 10 milions de tones l'any).

Tancament del projecte de prevenció dels residus de la publicitat

Hem finalitzat el projecte de prevenció de residus de la publicitat per a l'Ajuntament de Barcelona, amb resultats sorprenents pel que fa al mostreig de la publicitat rebuda en 50 llars de la ciutat: les llars amb adhesiu "Publicitat No, gràcies" a la bústia han rebut gairebé un 50% menys (en pes) que les llars sense adhesiu, fet que confirma que l'adhesiu té un efecte dissuassiu rellevant. L'informe conclou amb una sèrie de recomanacions per a la modificació de les ordenances municipals i propostes de continuació per avançar vers la prevenció dels residus de publicitat dinàmica.

Tancament de l'estudi de pagament per generació de residus del municipi d'Arenys de Mar

Arenys de Mar disposa d'un sistema de recollida de residus porta a porta a una part del municipi. Ara fa un any, van creure convenient analitzar la possibilitat d'implantar un sistema de pagament per generació de residus, gràcies a que ja disposaven d'un dels requisits imprescindibles per aplicar aquests sistemes: una recollida porta a porta. El sistema de pagament per generació consisteix en aplicar una taxa de residus en funció de la quantitat de residus que genera cada llar. Aquesta configuració permet aplicar el principi de "qui contamina paga", fent la taxa més justa, i a més, permet assolir una reducció en la generació de residus i majors nivells de recollida selectiva.

Aprovació per junta de govern del Pla Local de Prevenció de Residus de Vandellós i l'Hospitalet de l'Infant

El passat novembre de 2012, l'Ajuntament de Vandellós i l'Hospitalet de l'Infant va aprovar per junta de govern el Pla Local de Prevenció de Residus del municipi. Amb aquest pla el municipi es compromet a reduir la generació de residus mitjançant l'aplicació d'accions de prevenció impulsades pel mateix municipi.

Avenç en el Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible de Santa Margarida i els Monjos

Santa Margarida i els Monjos es va adherir al Pacte d'Alcaldes i Alcaldesses el passat 28 de maig de 2012 i des d'octubre de 2012 està treballant en la redacció del Pla d'Acció (PAES) per, d'una banda, avaluar la situació energètica municipal i, de l'altra, programar una sèrie d'accions dirigides a assolir l'any 2020 una reducció del 20% de les emissions de CO₂ respecte de l'any 2005.

Comencem la recerca en l'àmbit de l'aqüicultura a Europa

En el marc del projecte [ENTITLE](#) aquest mes hem començat una recerca, que durarà 18 mesos, sobre els conflictes ambientals vinculats a l'aqüicultura a Europa. El projecte serà portat a terme per l'[Irmak Ertor](#) amb la supervisió del [Miquel Ortega](#). Us anirem informant conforme comencem a obtenir resultats.

La política europea de pesca comença una etapa crucial

La Fundació ENT forma part de la plataforma europea [OCEAN2012](#), des d'on s'estan impulsant un conjunt de propostes per a la reforma de la política pesquera comuna. Aquesta política europea probablement s'aprovarà a finals d'aquest semestre. Estem portant a terme nombroses activitats i ens cal el recolzament de tothom. Si vols fer un cop de mà consulta el [web d'OCEAN2012](#). El 6 de febrer es portarà a terme la votació al plenari del Parlament Europeu, la podeu seguir al web i al twitter [@ocean2012es](#).

Conferències i activitats

EL FUTURO DE LA PESCA EN LA UNIÓN EUROPEA. ¿QUÉ POLÍTICA PESQUERA COMÚN NECESITAMOS?

Tipus d'acte: Jornada

Organitzat per: OCEAN2012, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Oceanográfica, Plataforma para la defensa del litoral del Sur Este de Gran

Canaria, i Sociedad Atlántica de Oceanógrafos.

Lloc i data: Facultad de Ciencias del Mar de la Universidad de las Palmas de Gran Canaria, 24 de gener de 2013.

Breu descripció: jornada explicativa dels principals aspectes en discussió a la reforma de la política pesquera comuna.

Més informació: ocean2012.es

DEBAT SOBRE LA SITUACIÓ DE LA GESTIÓ DELS ENVASOS A CATALUNYA

Tipus d'acte: Conferència i col·loqui

Organitzat per: Ateneu Vilanoví - Agrupació per la Protecció del Medi Ambient del Garraf

Lloc i data: Vilanova i la Geltrú, 22 de febrer, 19:30h.

Breu descripció: Arran de la polèmica generada per la campanya 'Envàs, on vas?', aquest col·loqui persegueix entendre el model de gestió actual i discutir-ne els punts febles.

WORKSHOP: LIMITING RESOURCE USE IN THE AFTERMATH OF RIO+20

Tipus d'acte: Seminari

Organitzat per: Ecologistas en Acción (Espanya), Ceeweb (Hongria), ANPED (Bèlgica), ENT (Catalunya) i Research and Degrowth (Internacional)

Lloc i data: Vilanova i la Geltrú, 1-3 març 2013.

Breu descripció: Seminari de treball al voltant d'una [proposta](#) de limitació del consum de recursos energètics no renovables a nivell europeu.

Enllaç: www.ceeweb.org/rcc

Els twits del mes

@ENTmediambient Shipments of waste for burning has increased across national borders. This contradicts the proximity principle <http://ow.ly/gZwH6>
22 de gener - 21:05h.

@I_PUIGVENTOSA Envàs NO vas: contenidor groc genera confusió intrínseca. No la salvarà un spot. Cal reconcebre el sistema!
11 de gener - 16:10h.

Subscriu-te al twitter d'Ent si vols estar actualitzat @ENTmediambient

Esperem que aquesta informació us sigui d'interès, si és així no dubteu en enviar-la a d'altres companys/es i convidar-los/es a inscriure's al butlletí:
http://ent.cat/mailman/listinfo/butlleti_ent-consulting.com

Per a més informació podeu visitar el nostre web: www.ent.cat o enviar un correu electrònic a info@ent.cat